

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

ח.

עין משפט
נר מצוה

סג א מ"י פ"ט מהל'
מלוה ולוה הלכה ד
סמג ע"פ ד' טו"ע ח"מ
ס"י קב ע"פ ד'
סד ב' טו"ע ח"מ ס"י קס
ספ"ד ד' ע"ין קס
כ"ג:
סה ג מ"י פ"ט מהל'
מלוה ולוה הלכה א
סמג ע"פ ד':
סז ד מ"י פ"ט מהלכות
מלוה ולוה הלכה ו
סמג ע"פ ד' טו"ע ח"מ
ס"י קט ע"פ ד':
סח ה מ"י שס הלכה ה
טו"ע שס ע"פ ד':
סח ו מ"י שס הלכה ו
טו"ע שס ע"פ ד':
סח ז מ"י שס ע"פ ד':

רבינו חננאל

ואי אמרת בשלוי הן שמינ'
תעשה בינונית דידיה
עידית, דהא לית ליה טובא
ממנה, וידחה בעל חוב
ביבבורית, ופרקי, כגון
דהוה ליה עידית ומכרה,
וחנן אין נפרעין מנכסיה
משועבדין במקום שיש
בני חורין וכו', ואמר' הכי
נמי מיתברא דתניא
אחריתי בינונית ויבבורית,
נוקין בינונית ובעל חוב
וכתובת אשה ביבבורית.
קשיין אהורי כו', ופשוטה
היא, רבינא אמר בדעולא
קמפלגי דאמ' דבר תורה
בעל חוב ביבבורית שנאמר
בחורין תעמוד וכו', מה
דרכו שללו להוציא
פחות שבבבלים, ומה טעם
אמרו בעל חוב ביבבורית,
שלא לנעול דלת בפני
לוי, האי תנא דקתני בעל
חוב ביבבורית אית ליה
דעולא, והאי דקתני בעל
חוב ביבבורית לית ליה
דעולא, ת"ר מברין
לאחרון ר'ן או לשלשה
כו', הו' לו עידית ובינונית
ויבבורית, ומכרן לאחר או
לשלשה כאחד כולן נכנסו
לנוקין מן העידית ולבעל
חוב ביבבורית ולכתובת
אשה ביבבורית, ואקשי'
אמאי, נימא הנחתי לך
מקום לגבות ממנו, ופרקי'
כגון שלקח עידית
באחרונה, והיינו טעמ'
דלא גבו כולהו מן העידית
משום דאמ' להו אי
שחקיתו
כדיניכיו, שפיר, ואי לא,
מהדרנא ויבבורית למריה
ואמנא לכו הנחתי לכם
מקום לגבות ממנו
ושקליתו כולהו מן
היבבורית, ואקשי' איכה

ה"ג א"ר וואדי בשלל היתה לו עידית ומכרה הא דשויא בינונית
דידיה בעידית דעלמא הא דלא שויא בו', והא דקאמר
אדי ואדי כגון שלא היתה לו עידית ומכרה ו' ולא בעי למימר
דמרייהו מיירי שלא היה לו כלל דל"כ ההוא דמיירי דשויא בינונית
דידיה כעידית דעלמא אמאי קרי לא

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בינונית אלל ה"ק א"ר ואדי שלא
היתה לו עידית ומכרה כלומר לא
איירי כשהיתה לו עידית ומכרה אלל
בחדל מיירי שלא היתה לו מעולם
וחדל מיירי כשהיתה לו ועדיין יש
לו ואין צריך לאוקומי כשמכר
שום שדה וסברי דמרייהו בשל עולם
הן שמין:

ואי בעית אימא א"ר ואדי כשהיתה
בינונית ש"ו בבינונית דעלמא.
ולא גרס כעידית דעלמא דכיון דקאי
אשלא היתה לו עידית אמאי קרי
ליה בינונית כיון דהוה עידית דידיה
ודעלמא ועוד דל"כ היכי מתוקמא
ההיא דקמי' נוקין וז"ח צבינונית
צין למ"ד בשלו הן שמין צין למ"ד
בשל עולם הן שמין:

ב"ר ל"ה תקנתא דעולא.
דוקא היכא דלית ליה עידית
דהוה אלל בינונית עידית לדידיה
מדנקט צינונית וצבורית משמע דלי
אית ליה עידית גבי צ"ח צבינונית
וקסבר כיון דלית ליה אלל צינונית
ויצבורית ו'א דל"ך כאל עטמא
דאמר דהנחיקין (גיטין מט:). מפני מה
צ"ח אין דינו צעידית כדי שלא יראה
שדה נאה ודירה נאה לחצירו ולאמר
אקפון ואלנו כדי שגאנה אותה בחוץ;
מה דרבו ש' אדם להוציא פחות
שבבבלים. א"ע' דשליש צ"ד
היה מוציא אלל היה מוציא אלל מה
שלוה נותן לו:

להוציא פחות שבבבלים. וא"ת
אפי' פחות שכלים
מיעב הוא כדאמר לעיל כל מילי
מיעב הוא וי"ל כשמוציא כלים דרכו
להוציא הגרוע וכשמוציא קרקע נמי
דרכו להוציא יצורית ונראה דהלכה
דבשלו הן שמין דהכי אית ליה לר"י
בכתובות (דף ק:):

ב"ר נכנסו תחת הבעלים. וא"ת [ב]
והא נוקין מלוה על פה
נינהו ומלוה על פה לא גבי
ממשעבדי וי"ל דכשעמד צדן
כמלוה בשטר דמיא כדאמר בהגוזל
ב' בתרא (לקמן ק"ב) וכתבמה דוכתין'
אי נמי מלוה הכתובה בתורה
ככתובה בשטר דמיא וחייב:

אין לו גובה משלפניו. אומר ריב"א
שאלו בלו כולם צבת אחת כל

הקודם בשטר גובה מן האחרון תחילה ואם נוקין קדמו גובה מן
האחרון אפי' היא יצורית ואם בל צ"ח אחריו יגבה נמי מן האחרון
אם יש לו ואם אין לו גובה משלפניו ואפי' מן העידית והאשה
משלפני פניו ואפי' הן ערלי עדיית:
דאיבא דאמר דהד מינייהו קדיים. דאין כותבין שעות
אלל צירושלים:

מכרן לאחד בבת אחת מיבעיא. השתא לא אסיק אדעתיה טעמא
דאי שמתק דלפילו כתוב הכל בשטר אחד יכול לכבוש
השטר ולהחזיר היצורית לצעלים כאלו לא קנה מעולם:

אין לא מהדרנא שטרא דייבורית למריה. א"ע' דכללוא הכי אשה גציל מציבורית מ"מ לא מציא למימר ליה לכו תהדר מין שאין
מפקיע כחה אלל צ"ח לא מציא לישקול ציבורית מטעם דאי שמתק דכיון דמפקיע כחו מני א"ל לכו תהדר דהא השתא נמי
מציבורית אתה רואה ליתן לי לך לא פריך כסמון אלל ממוקין ולא מצ"ח כדפירש הקונטרס [ועי' תוספות יבמות לו: ד"ה דלמאן:
בדימתמי

עידים ויצורים נוקין צעידים ובעל חוב וכסופים אשה ציבורית.
מלוארייתא צ"ח ציבורית כדלקמן ורצון הוא דתקון ליה ציבורית
משום נעילת דלת ללוין והיכא דלית ליה ציבורית ליתא לתקנתא:

תעשה צינונית ש"ו עידית. דהא מיעבד היא לו: ומכרה. לאחר
הלואה דלשטעבדל ליה צינונית
לצ"ח מעיקרא בעוד שהיתה עידית
צידו: אידי ואדי שלא היסה לו
עידית. וד"ע בשל עולם הן שמין:
ולא קשיא בו'. הא דקמי' צ"ח
וכתובת אשה ציבורית דשויא צינונית
דידיה כעידית דעלמא: אידי ואדי
[כגון] שהיסה צינונית ש"ו צינונית
דעלמא. ולא היתה לו עידית מתחילה
וצהא פליגי דתנא דמתניתא קמיתא
סבר בשל עולם הן שמין ואמטו להכי
שקיל צ"ח צינונית כדיניה ואידך
סבר בשלו הן שמין. ל"ה גרסינן
אידי ואדי כגון שהיסה צינונית ש"ו
כעידית דעלמא ומפרשין ליה הכי
אידי ואדי כשהיסה לו עידית ומכרה
וצהא פליגי דתנא דמתניתא קמיתא
סבר בשלו הן שמין וכיון דלדידיה
הוא צינונית א"ע' דלעלמא עידית
מיניה משלם ותנא דגרייתא ס' סבר
בשל עולם הן שמין. ותפוס לשון
ראשון: דעולא קמיפלגי. תנא
במרא לית ליה תקנתא דעולא אלל
במרא קרא אריל ואפילו הו' ליה נמי
עידית דהשתא הוא ליה צינונית
גמורה צין לדידיה צין לעלמא אפילו
הכי ס"ל דלשקול צ"ח מציבורית:
מכרן לא' או לג' בני אדם. ציוס א'
מי שהיה עליו נוקין וכתובת אשה
וצ"ח והיו לו עידית וצינונית ויצורית:
נון נכנסו תחת הבעלים. נכנסו
הלקוחות כדי המוכר ומי שלקח
עידית יפרע לניוק ולוקח צינונית
ישלם את החוב ולוקח ויצורית את
הכתובה: מן האחרון. דאפי' שקלו
קמאי עידית וצינונית מני מדתן להו
הלקוחות לנוקין וצ"ח אלל ויצורית
דאמר הנחתי לך מקום לגבות הימנו
ותנן במסכת גיטין (דף מה:). אין
נפרעים מנכסים משועבדים במקום
שיש בני חורין ואפי' הן ויצורית דכי
זבון הני תרי קמאי אשתתיר ויצורית
צני חורין וא"ע' דהדר אידבדנא
במרא בבתא אולין: אין לו. כדי
סיפוק שלשתן שאין אותו קרקע שוה
כל כך: וצ"ח. המותר משלפניו:
אילמא צצם אחס. בשטר אחד:
השתא לג' דאיכא למימר חד מינייהו
קדיים. שוה לקח בבורק והללו שנים
בערב ומני למיטען הנחתי לך מקום:
אמרם נכנסו תחת הבעלים. הואיל

ואין ניכר בשטר המכר מי לקח ראשון: אלל צוה אחר זה. צג'
ימים: לימא. האי לוקח אחד: הנחתי לך מקום לגבות.
כי היכי דניילו כולהו בבת ויצורית: שלקח עידית באחרונה.
דמיא ליה למיתב להו כדיניהו ולא לילוי בבת עדיית: יגבו
מעידים. כלומר מעידית שנשארה בת חורין צב' הלקוחות
והוטל שיעבודן עליה: ואי לא מהדרנא לשטרא דייבורית
למריה. כי היכי דמהדרו למיגבא מיניה דאין נפרעין מנכסים
משועבדים במקום שיש בני חורין: אי הכי. דמשום האי טעמא הוא:
נחמין

אין שחקת בו' ואי לא מהדרנא שטרא דייבורית למריה. א"ע' דכללוא הכי אשה גציל מציבורית מ"מ לא מציא למימר ליה לכו תהדר מין שאין
מפקיע כחה אלל צ"ח לא מציא לישקול ציבורית מטעם דאי שמתק דכיון דמפקיע כחו מני א"ל לכו תהדר דהא השתא נמי
מציבורית אתה רואה ליתן לי לך לא פריך כסמון אלל ממוקין ולא מצ"ח כדפירש הקונטרס [ועי' תוספות יבמות לו: ד"ה דלמאן:
בדימתמי

א) ס"א רב אש' אמר.
רש"י, ב' י"א אדי ואדי
כשהיסה לו עידית ומכרה
ועין ת"ח וגר' ר"מ כ' כאל
שלא היתה לו עידית ומכרה
לא אדי ואדי שלא היתה
לו, ג' ענין ג' וצ"ח
קפה: ד) [תוספתא]
דכתובות פ"ב ע"ש.
ה) [דמרייהו] רש"י.
ו) ג' מהר"ם לא צ"ח כו'
כלל וי"ו ועי' בספר פ"י.
ז) [ג'ל הנזיל ע"ש קה].
ח) [צ"ח טו. צ"ח קפה:
ערסין א'.

תורה אור השלם

1. בחורין תעמוד והאיש
אשר אתה נשח בו יוצא
אלך את העבט
החורין: דברים כד יא

הנהגות הגר"א

[א] תוס' ד"ה מר בו
דשיך כאל כו'. צ"ח אלל
הרמב"ם פ"י ד"ע בשלו
הן שמין ומי' צינונית
לית לי דעולא וספירא
ליה כ"ש דלמא כהנאין
מ"מ כו' וכאל כיון שהיא
בינונית דעלמא לית
תשטא ואקומיה אדאורי'
ואן קיימא לן כעולא.
[ועהגרי"א ח"מ ס"ס
קצ"ו: [ב] ד"ה טו
ואי' כו' צ"ח כל יג
לשטתם כקדושין יג ב
אלל לפי הר"ק א"י
לזה ד"ר' מודה במלה
הכתובה במורה עיין רש"א
[ועמ"ס רמב"ם צ"ח סימן
שס ס"ק כט:)

מוסף רש"י

מה דרכו של אדם
להוציא לחורין. לפרוט.
פחות שבבבלים. שמתלוו
לא יפרע עדיה (גיטין ג.)